

Miten kunnat ovat varautuneet elinvoimakunta-rooliin?

15.12.2022

Jarkko Huovinen

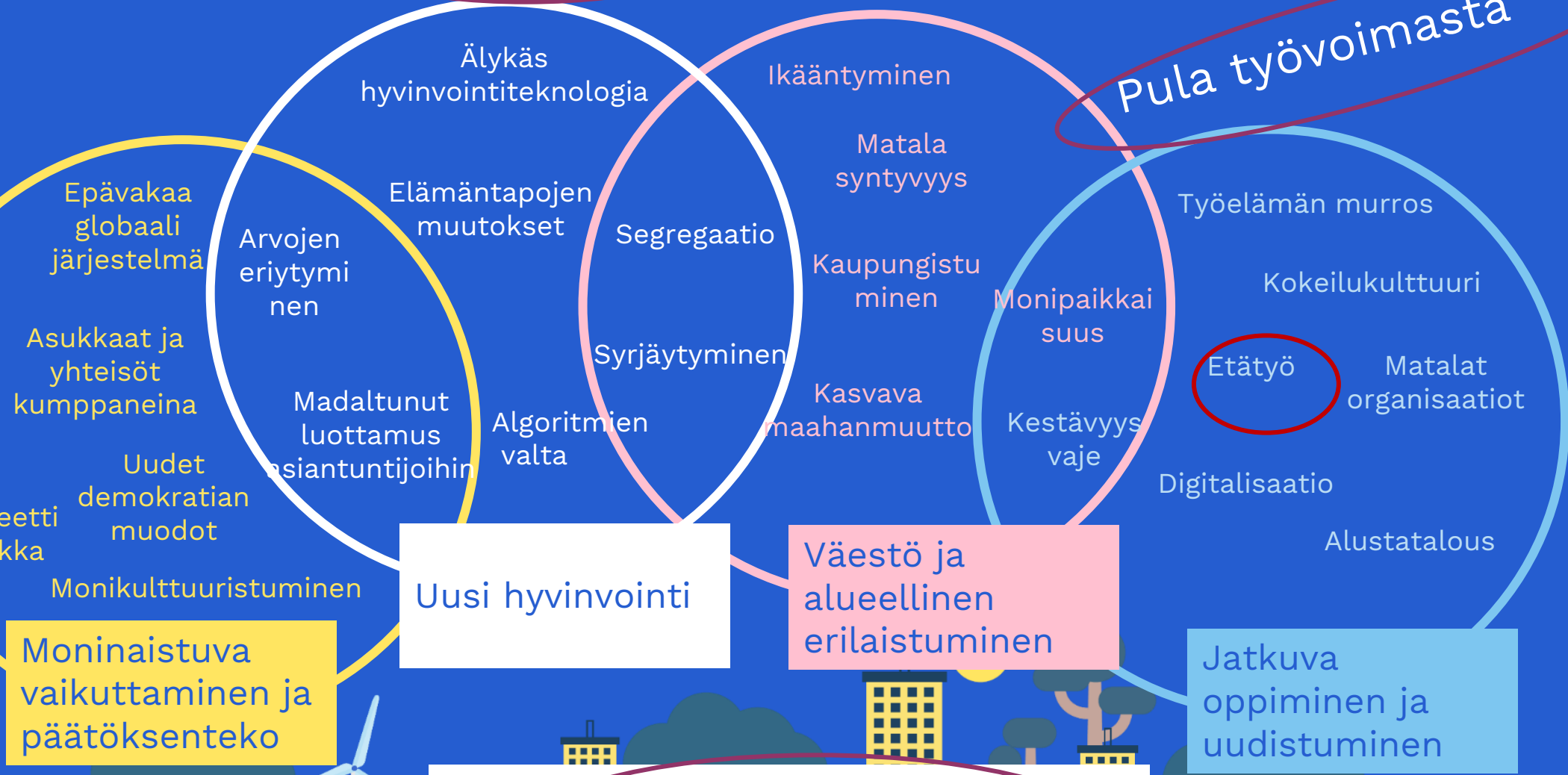
Kärjistävä kulttuuri

Älykkään teknologian murros

Ilmaston muutos, luontokato ja hupenevat luonnonvarat

Yllätysten talous

Pula työvoimasta

Moninaistuva vaikuttaminen ja päätöksenteko

Uusi hyvinvointi

Väestö ja alueellinen erilaistuminen

Jatkuva oppiminen ja uudistuminen

Tehtävien ja vastuiden uusjako; tulevaisuuden **kunnat, alueet ja valtio**
Sote-pela-uudistus ja hyvinvointialueet jatkossa
Työllisyyspalvelut kunnille

TE25-uudistus muuttaa kuntataloutta

Siirtyvät palvelut

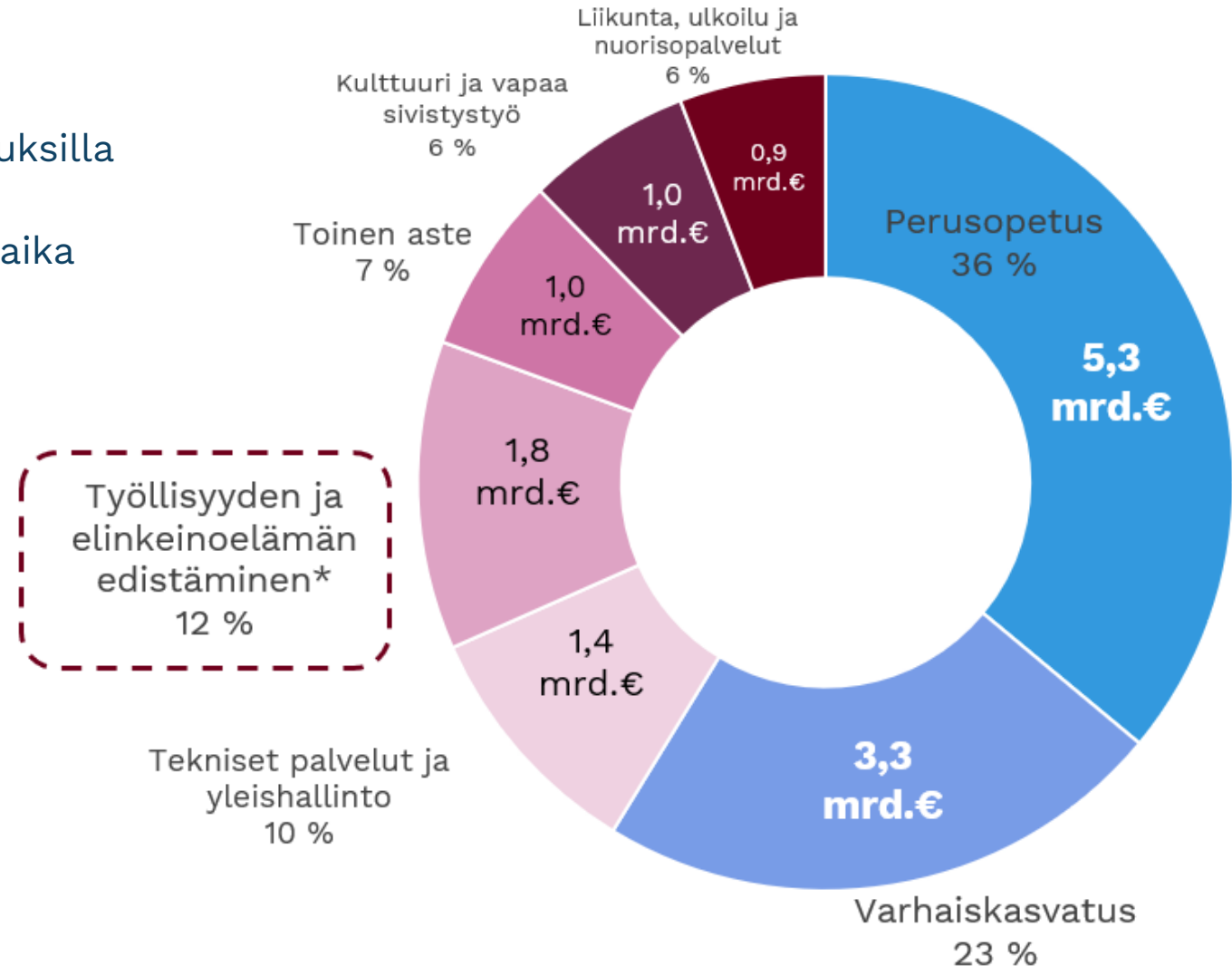
- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika

700-800 miljoonaa

Työttömyysturvamenot

- Etuuskulut kompensoidaan valtionosuuksina
- Kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Sitä korotetaan vuosittain indeksillä¹⁾
- Kuntien etuuskulut muuttuisivat sekä työttömien **määrän** ETTÄ työttömyyden **keston** mukaan

Yhteensä n. 700-800 miljoonaa
(josta: lisäystä n. 400 miljoonaa)

*) Valtiolta siirtyvät kulut noin 1,5 mrd. euroa, johon laskettu lisäksi kuntien nykyiset panostukset.

Kehittämisyhteisöjen kokoaminen

Paikalliset erityispiirteet huomioivien ratkaisujen löytäminen

Innovaatioympäristöjen luominen

Paikkakunnan vetovoimaisuus

(asukkaat, yritykset, matkailijat):

- Visio tulevaisuudesta: uudistuminen ja kyky generoida elinvoimaa myös jatkossa
- Maankäyttö, asuminen ja liikenne + tietoverkot
- Tapahtumat ja niiden edistäminen
- Palvelut ja sujuva arki
- Vetovoima työperäisen maahanmuuton näkökulmasta

Työllisyyttä ja innovaatioita edistävät ekosysteemit:

- Innovaatioekosysteemit, joissa vahvistetaan osaamiskärkeä – korkeakoulu ja yritysysteistyö (ekosysteemisopimukset)
- Kaupunkikehityskohteet kehittämisalustoina (preferenssi laajemmille markkinoille)
- Hankinnat toiminnan kehittämisen instrumenttina
- Avoin data –yritystoiminnan alustana

Yritystoiminnan kehittäminen

- Yritysneuvonta
- Yritystoiminnan kehittymistä tukevat kehittämishankkeet
- Yritystontit ja toimitilat
- Alueen markkinointi
- Avoin data – yritystoiminnan alustana

Kunta yritystoiminnan ja työllisyyden edistäjänä

Osaamisen kehittäminen:

- Työelämän muuttuvia tarpeita vastaava koulutustarjonta – kuntien tavoitteellinen oppilaitosten omistajapolitiikka
- Korkeakouluysteistyö: yliopistokeskukset, lahjoitusprofessuurit, hanketoiminta
- Yritysten ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyö
- Koulutuspaikat ja syrjäytymisen ehkäisy
- Työperäinen maahanmuutto ja vieraskielinen opetus

Kaikkien työpanos työmarkkinoiden käyttöön:

- Työllisyyskokeilut: yhteensovittaa valtion palvelut ja kuntien työllisyyttä edistävät toimet, kuntaekosysteemi
- Kohtaanto – hankkeet piilotyöpaikkojen esiin kaivamiseksi ja tuki yrityksille palkkatuen hyödyntämisessä
- Työpajatoiminta, Etsivä nuorisotyö
- Työttömyyden pitkittymisen ehkäisy äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa – kehittämissyhtiöt keskeisiä
- Kaupunginosatyö segregaaation haittojen ehkäisemiseksi
- Asuntotarjonta, päivähoito, kotouttaminen jne.

Lainsäädännön antamat edellytykset (MRL, EU:n valtiontuki ja kilpailulaki, hankintalaki, kuntalaki jne.)

Rakennerahastot Maaseuturahasto

RRF, JTF

Ekosysteemisopimukset MAL- sopimukset

BF:n, Finnveran ja Elyjen palvelut

LEADER

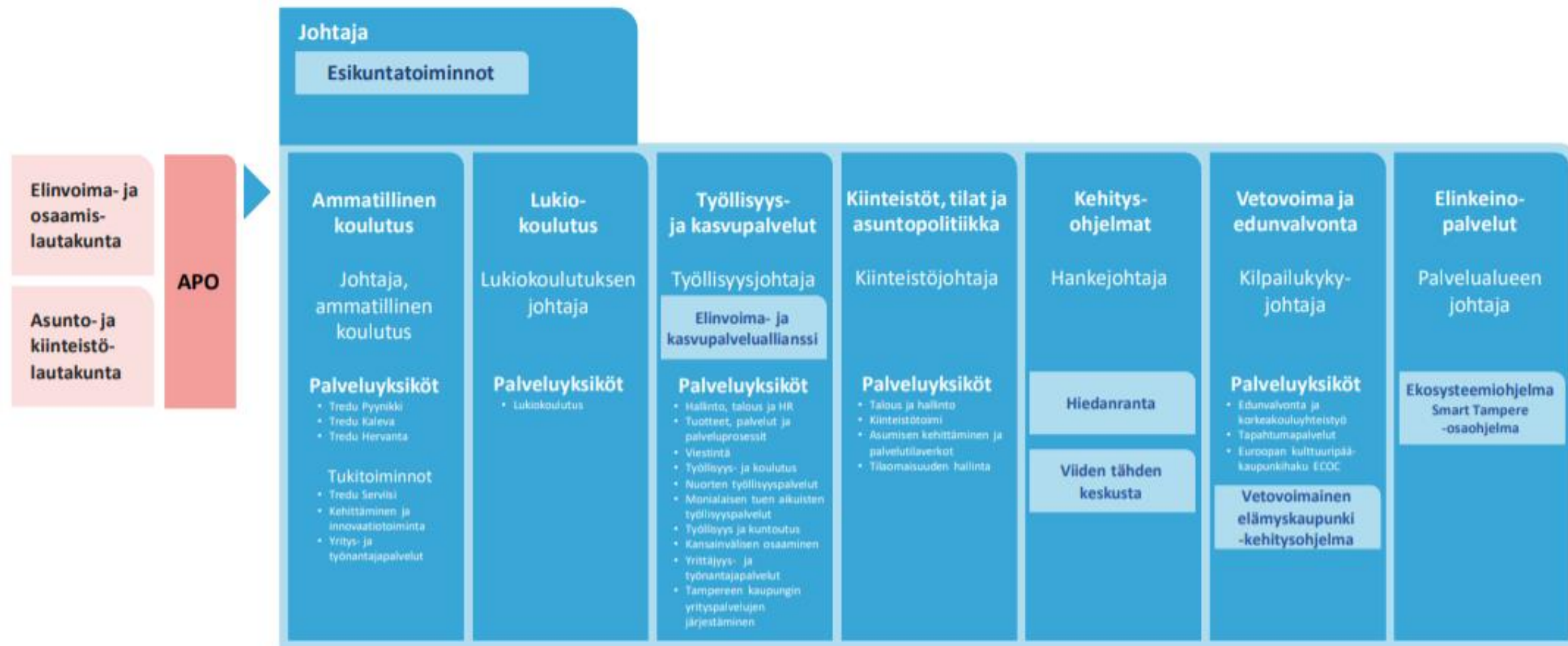
Muut rahoitusvälineet

Seudullinen yhteistyö?

Yhtiöissä vai kunnassa?

TE2025 työvoimapaalvelut
kuntiin

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue

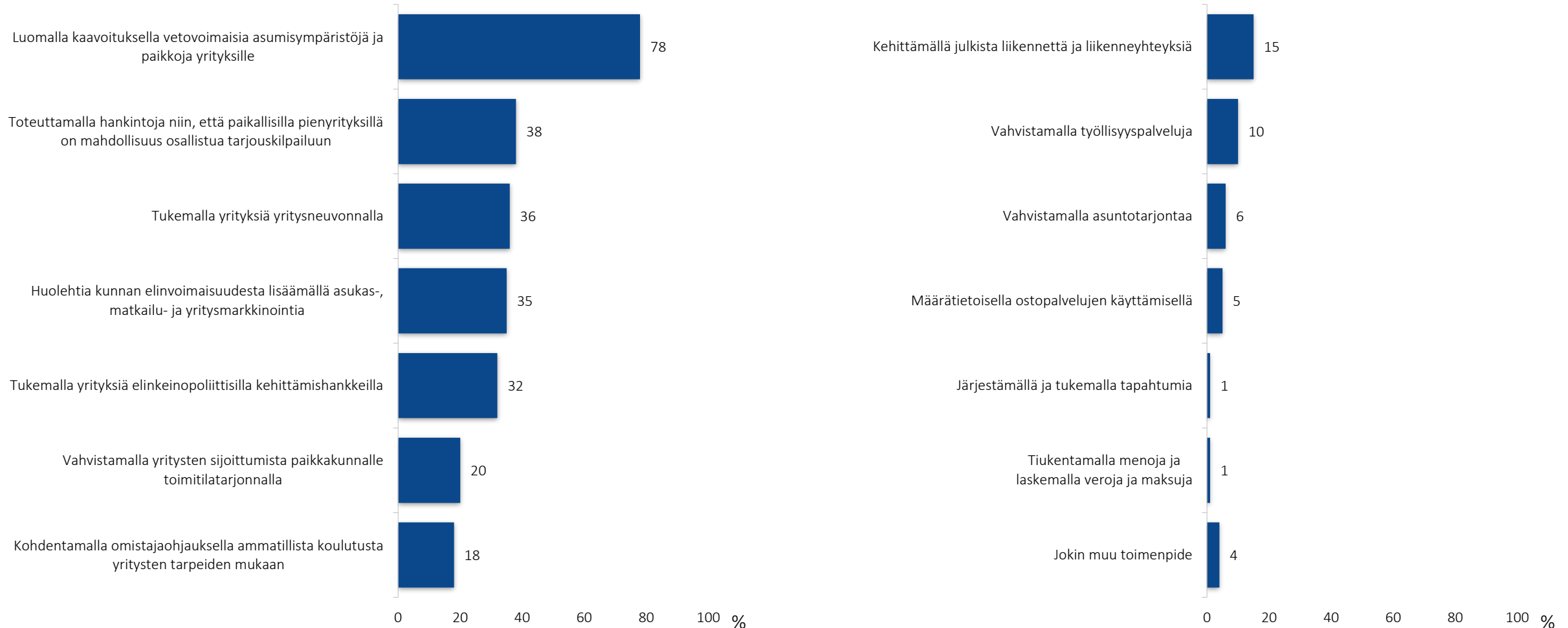

Toimenpiteet joilla kunta voi parantaa yritysten toiminataedellytyksiä

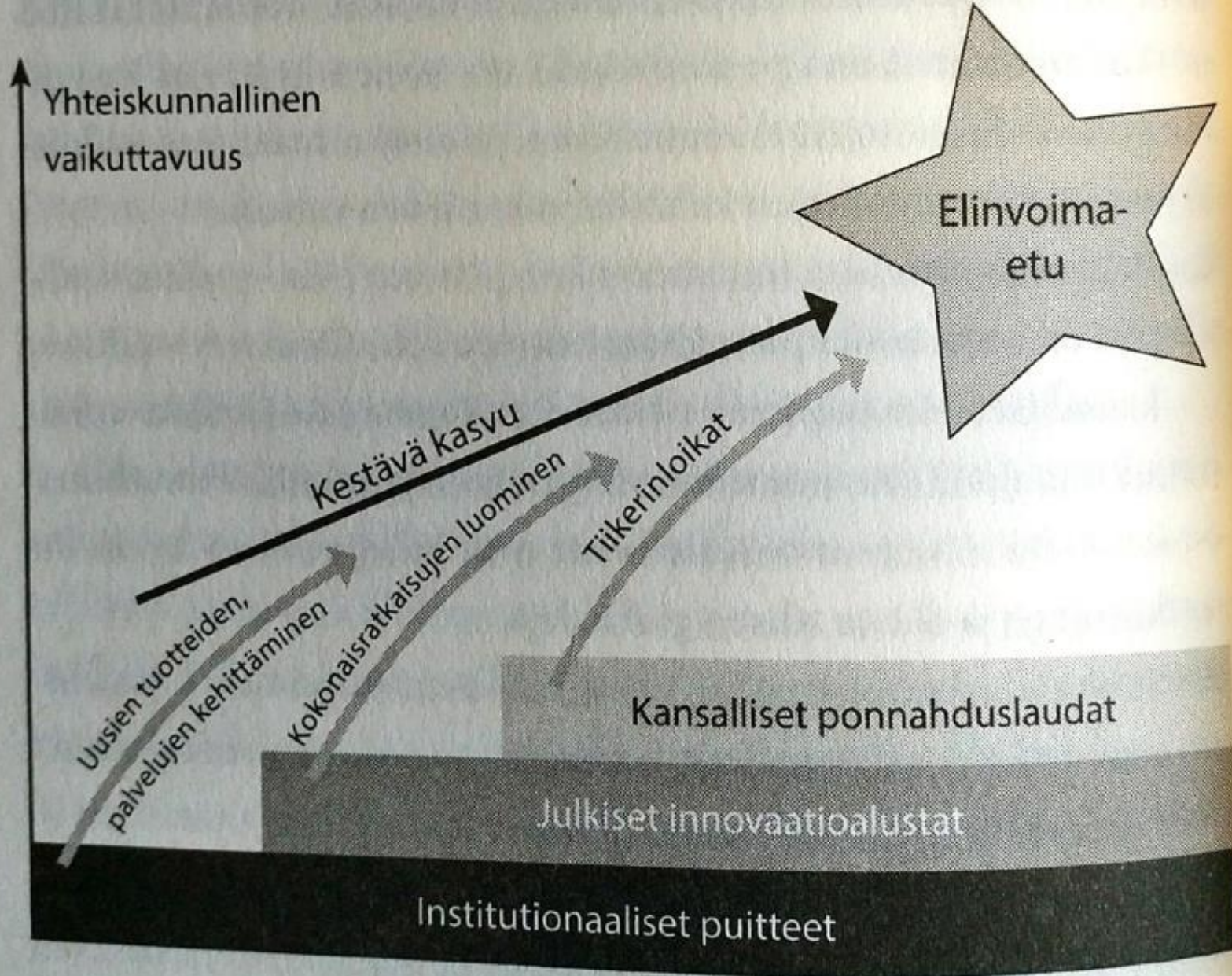
”Valitse seuraavista kolme tärkeintä toimenpidettä, joilla kunta voi mielestäsi parantaa yritysten toimintaedellytyksiä.”

Kaikki vastaajat, N=285

”Vaikkea valita noita kolmea tärkeintä. Tilanteesta riippuen nuo kaikki ovat hyviä toimenpiteitä”

Yksittäisten yrityksen kehityksen tukeminen ja kokonaisen klusterin kehitystä boosterioiva innovaatioalusta

Kuvio 4.1. Elinvoimaedun kehittämisen kolme toimintamallia

Pula osaavasta työvoimasta hidastaa kasvua ja vaikeuttaa kuntien toimintaa

- mistä osaratkaisuja?

- **Paikkakunnan vetovoimaa lisäävät toimet** (asuminen, vapaa-ajanpalvelut, koulutuspalvelut, tapahtumat)
- **Työuria pidentämällä** (kannusteet työuran jatkamiseen tai osa-aikaiseen työskentelyyn eläkkeellä)
- **Kelpoisuusvaatimuksia joustavoittamalla** (erityisesti sote - sektorilla) – ei kuntien käsissä
- **Työperäistä maahanmuuttoa lisäämällä** (työvoimaa tarvitsevat yritykset, työllisyyspalvelut, oppilaitokset, kv. rekrytointeihin erikoistuneet yritykset)
- **Työttömyysjaksoja minimoimalla** (joustavat menettelyt uudelleen koulutuksessa ja osaamisen täydentämisessä = TE2024 jälkeen kuntien työvoimapalvelujen ja oppilaitosten yhteistyö)
- **Työn tuottavuuden lisääminen digitalisaation kautta** – vähentää työvoiman tarvetta

Kun työvoimapulaa on lähes kaikkialla maassa ja useilla toimialoilla, on helpotusta pakko hakea Suomen rajojen ulkopuolelta

Järviseudun ammatti-instituutin, Alavuden kaupungin ja työelämäyhtiö Baronan yhteistyö tuottaa nopeasti tulosta alueen työvoimapulan hoitamisessa.

Alavutelaiset yritykset ovat JAMIn opiskelijarekrytoinnin kautta tavoittaneet **noin 40 venäjänkarjalaista opiskelijaa**, jotka tulevat kouluttautumaan pitkälti yrityksissä ja niiden tarpeisiin. Moni heistä on jo aiemmin aloittanut opinnot Suomessa ja siirtyy nyt Alavudelle.

Rekrytoitavista noin 15 tulee suorittamaan kokkipuolen opintoja. Puu- tai kone- ja tuotantotekniikan opinnot aloittaa 10–15 opiskelijaa. Myös hoiva-alalle on halukkuutta. Näillä aloilla Alavudella on ollut merkittävää, jo pitkään jatkunutta työvoimapulaa, joka on jopa vaikuttanut yritysten tulevaisuudensuunnitelmiin.

Vantaan ammattiopisto Varia ja palveluyhtiö Barona ovat solmineet yhteistyösopimuksen kansainvälisen hoivahenkilöstön koulutuksista. Varia kouluttaa Baronan Filippiineiltä rekrytoimat sairaanhoitajat lähihoitajiksi.

Koulutus kestää noin yhdeksän kuukautta opiskelijan oman henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ensimmäinen yhteistyössä toteutettu koulutus käynnistyy verkko-opetuksena tammikuussa 2022. Barona rekrytoi lähivuosina ulkomailta useita satoja hoitajia sekä yksityiselle että julkiselle sektorille.

Pirkanmaa

Pirkanmaalla suunnitellaan lähes sadan hoitajan ja hoiva-avustajan palkkaamista ulkomailta

Hoitajat työllistyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelukseen ikäihmisten palveluihin. Ensimmäinen hoitajaerä saapuu arviolta touko–kesäkuussa 2023. He voivat tulla Filippiineiltä, mutta myös Intiasta tai muista maista, joissa hoitajista on ylitarjontaa.

Selvitys, kuinka kunnat voivat tukea rekrytointeja ulkomailta työvoimatarpeisiin

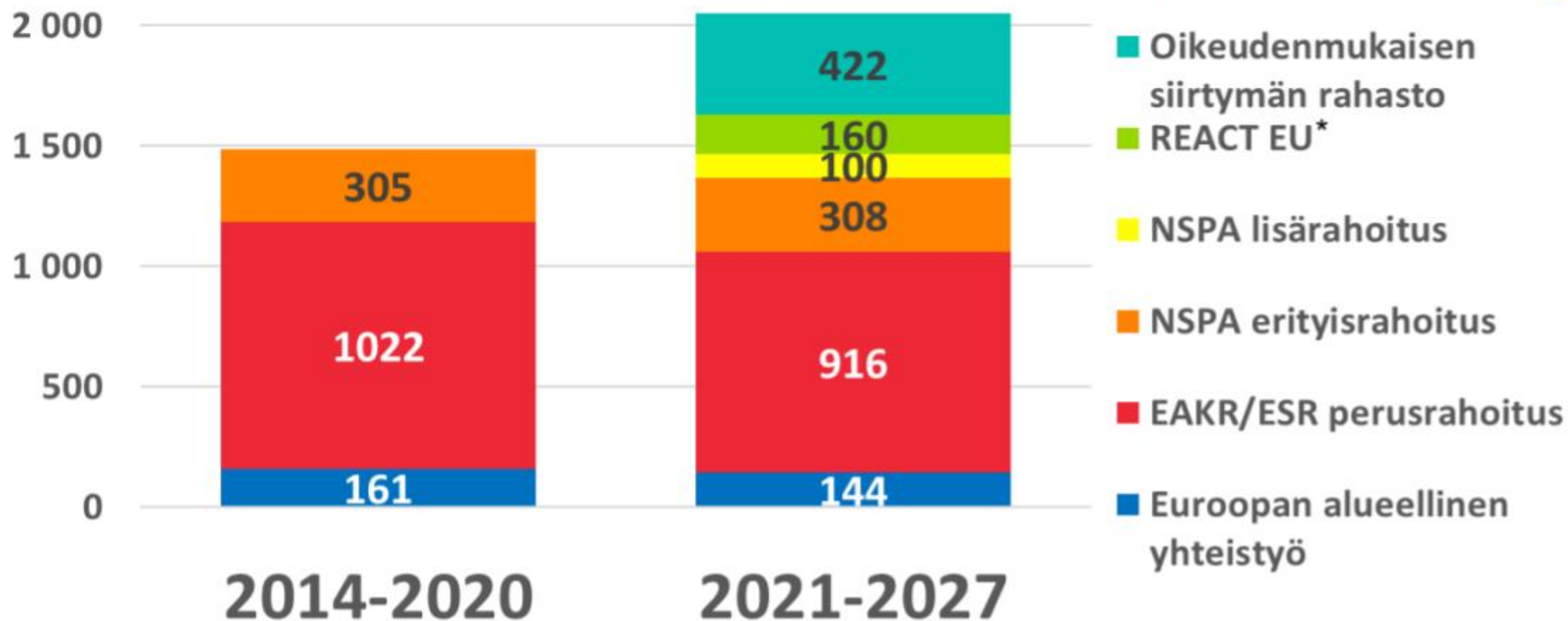
Kolme CASEA- kolme tulokulmaa

CASE 1	CASE 2	CASE 3
<ul style="list-style-type: none">Sotealan rekry yhteistyössä Baronan tai muun vastaavan yrityksen kanssa	<ul style="list-style-type: none">Asiakkaina useita yrityksiä/työnantajia esim. kone- ja metalliala	<ul style="list-style-type: none">Lähtökohtana ulkomaiset opiskelijat hakeutuvat Suomeen opiskelemaan ja heidän siirtymisensä työmarkkinoille

11

KUNTA
LIITTO

Alue- ja rakennepolitiikan EU-saannot 2021-2027 vs. 2014-2020*, miljoonaa euroa (v. 2018 hinnat)

*) REACT EU on lisärahoitusta 2014-2020 rakennerahasto-ohjelmaan